

VOORTGANG NAD

toelichting voor de Bestuurlijke Watertafel (14-12-2016)

Van: Ester de Bever

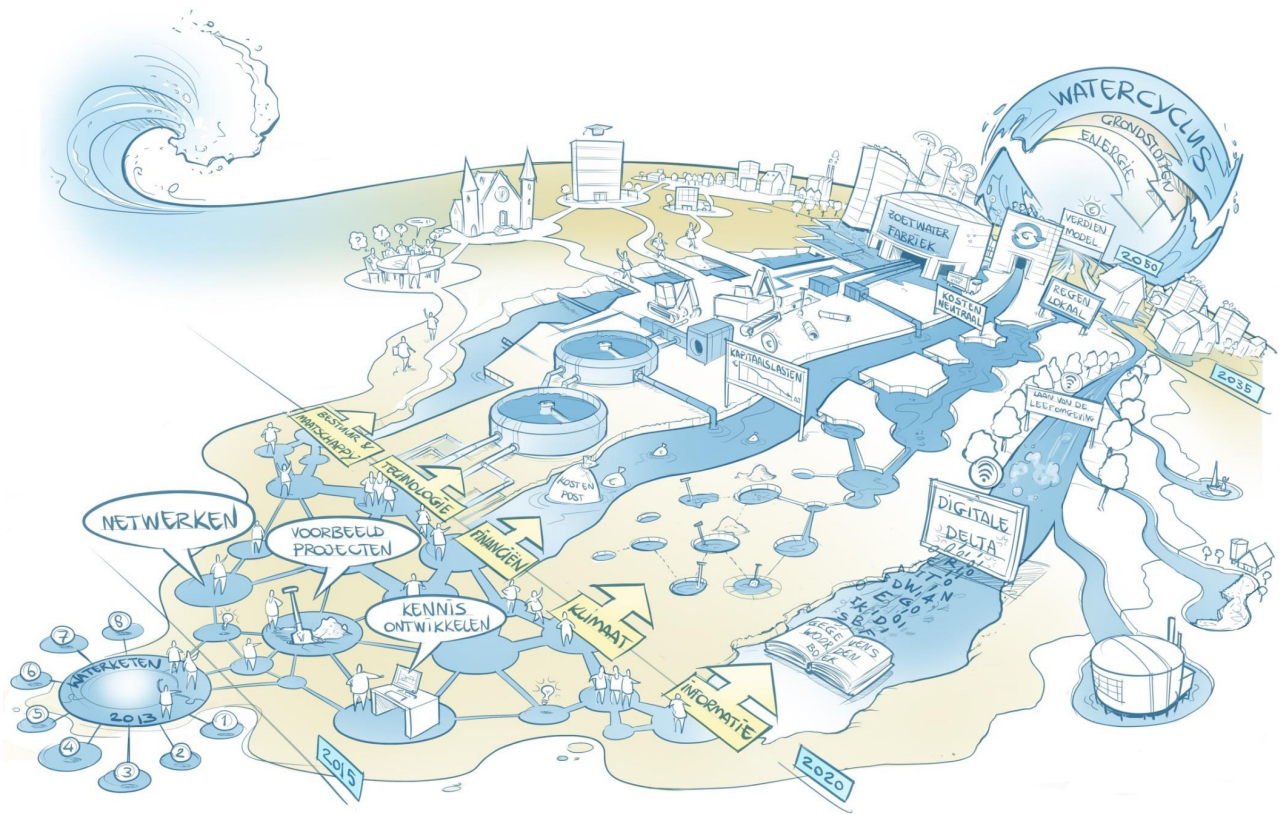
Aanleiding, 3K's en aanpak NAD

In het Bestuursakkoord Water van 2011 hebben het Rijk, Unie van Waterschappen (UvW), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het IPO en de VEWIN afspraken voor samenwerking in de afvalwaterketen vastgelegd. Die samenwerking is nodig om de grote opgaven van de toekomst het hoofd te kunnen bieden. Bij niets doen zullen de kosten flink stijgen.

In de Bestuurlijke Overeenkomst van het NAD zijn de volgende gezamenlijke doelen voor de samenwerking in de afvalwaterketen gesteld (2020) geformuleerd:

- Kosten van de keten minder sterk laten stijgen: de ambitie voor de beoogde structurele regionale besparing bedraagt minimaal € 10 miljoen (door samenwerking) in het jaar 2020;
- Kwaliteit van de dienstverlening minimaal handhaven;
- Kwetsbaarheid verminderen.

Samenwerken in onze (voorbeeld-)projecten is gericht op de korte termijn doelstellingen (2020), maar altijd in het perspectief van de lange termijn visie.

Hoe doen we dat? We focussen de komende jaren op:

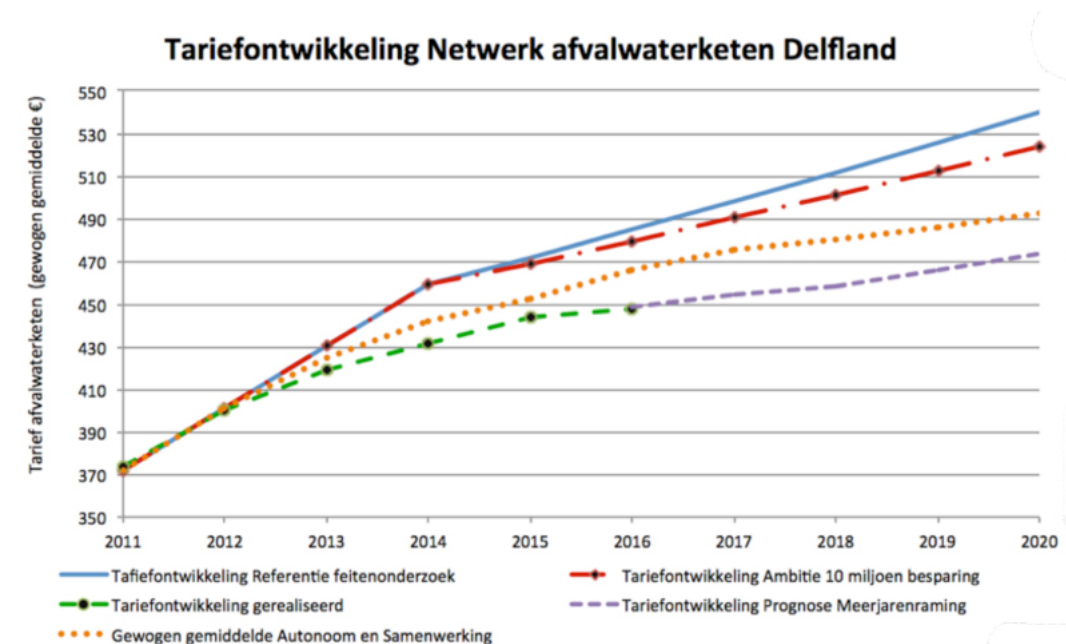
- Voorbeeldprojecten (doen)
- Het op bouwen van netwerken en samenwerkingsverbanden (netwerken)
- Het opdoen van kennis en informatie (leren)

Voortgang

Ik neem jullie even mee in de voortgang op de 3 K's aan de hand van 2 projecten. De voortgang van de andere projecten is te volgen via onze website, maar uiteraard kunnen de ambtelijke collega's daar ook alles over vertellen.

KOSTEN

Monitoring van de doelstelling € 10 miljoen minder-meerkosten doen we nu aan de hand van de tariefontwikkeling.

In deze grafiek zijn ook de autonome minder-meerkosten van € 21 miljoen opgenomen, maar voor de realisatie hiervan zijn de partners individueel, zelf verantwoordelijk.

We zitten goed op schema. Als we deze lijn aanhouden, halen we meer dan onze doelstellingen. Met projecten zoals "Onderhoud Riolsysteem", waarin we met 4-5 gemeenten samen 1 bestek maken en aanbesteden, kunnen we hopelijk nog extra besparen.

KWALITEIT

Het onderling vertrouwen tussen NAD-partners is enorm gegroeid en spreidt zich ook uit over andere onderwerpen/beleidsvelden dan het afvalwater. Er is veel bereidheid om samen te werken en er wordt veel sneller en makkelijker informatie en kennis gedeeld. Dat zijn echter moeilijk te meten doelen.

Bij de kwaliteit gaat het ook en vooral om een duurzame inrichting en gebruik van het afvalwatersysteem. Een van de projecten die bij moet dragen aan dit kwaliteitsdoel is het project "Samen meten en monitoren". Door samen te meten en te monitoren worden gegevens uniform en daardoor optelbaar en uitwisselbaar. Kennis en informatie van het hele afvalwatersysteem De Grote Lucht wordt doorontwikkeld en gedeeld: het levert meer inzicht op in het daadwerkelijk functioneren van het hele systeem. Een directe manier om te kijken of het systeem goed (en duurzaam) is ingericht en optimaal wordt gebruikt. Deze kennis levert daarmee goede onderbouwing voor vervangingsinvesteringen en optimalisatievoorstellen.

De gemeenten en Delfland hebben rond zuivering De Grote Lucht een Basisinventarisatie afgerond (1^e kwartaal 2016). Het is een uitgebreide analyse van de huidige metingen: wat wordt door wie wanneer, hoe vaak en met welk doel gemeten/gemonitord. Daarna volgt de monitoringsstrategie: de partners hebben gekozen voor externe expertise en capaciteit (!) om dat plan te maken omdat er op dit vlak heel veel kennis in de markt ligt. In een uitgebreide marktconsultatie zijn 3-4 partijen gevraagd hun visie te geven op de monitoringsstrategie. Zo is er extra kennis en kwaliteit toegevoegd. Er is nu unaniem één partij gekozen voor de begeleiding en uitvoering van de volgende fase en de aanpak ligt klaar. De Monitoringsstrategie is 1e kwartaal 2017 gereed. Vertaling naar een plan per gemeente (aangepast op ieders infra) volgt in het 2e kwartaal.

Een ander voorbeeld project is "Onderhoud Transportsysteem". Door overdracht onderhoud en beheer gemalen (aan waterschap) kan er meer sturing in systeem plaatsvinden en dat verhoogt de kwaliteit.

KWETSBAARHEID

Personele kwetsbaarheid is een terugkerend thema. Die kwetsbaarheid is een issue:

- bij uitval zonder back-up: één-pitters met een naderend pensioen of starters die er alleen voor staan.

- Een organisatie moet het wegvallen van werknemers in sleutelposities kunnen opvangen.
- Het rioolbeheer verandert (bijvoorbeeld van mechanisch naar meet- en regeltechniek/digitaal/IT) en niet alle medewerkers kunnen daarin voldoende meegroeien.
- Daarnaast zijn starters (met die opleiding/interesse) steeds moeilijker te vinden.

Maar dit uit zich ook in te weinig capaciteit voor NAD-projecten, die meestal naast de reguliere watertaken gedaan moeten worden. Eigenlijk voelen alle NAD-partners deze kwetsbaarheid maar hoe het er precies voor staat, weten we onvoldoende.

In het project Branchestandaard brengen we de activiteiten die horen bij de gemeentelijke watertaken in beeld en geven daarbij aan wat er nodig is om deze activiteiten goed uit te voeren. Het gaat om het vormen van een totaalbeeld van kennis en competenties binnen het NAD. Het is een analyse die onder meer kan worden gebruikt om lacunes en kwetsbaarheden binnen de organisatie van de watertaken op te sporen. We maken hiervoor gebruik van een tool (pilot) van RIONED.

Het gaat hierbij zowel om expliciete kennis (ervaringskennis) en impliciete kennis (opleiding vakkennis), die is gerelateerd aan beleidsvormende en organiserende activiteiten.

Er is inmiddels een kennisscan gedaan met verschillende medewerkers van de NAD-partners en er zijn interviews gehouden. Er is (anoniem!) inzicht in eerste analyse.

In onze samenwerking streven we ernaar elkaar te versterken en in het NAD een samenhangend geheel van partners te zijn die elkaar aanvullen en misschien wel letterlijk met menskracht ondersteunen waar dat nodig is.

COMMUNICATIE:

- Externe inhuur (kosten voor de baat) zorgt voor handjes en tempo.
- Website en nieuwsbrief werpt z'n vruchten af. De wereld om ons heen ziet de NAD nu ook!!
- 2017: Week van ons Water. Tal van waterorganisaties (zoals de Unie, Vewin, gemeentes en waterschappen) doen mee (12 t/m 21 mei 2017) om het waterbewustzijn te vergroten. Het thema: water in en om het huis en waterkwaliteit. Als aftrap van deze week organiseren we op vrijdag 12 mei een waterketen-excursie voor bestuurders. Zaterdag 13 mei kunnen NAD-partners zelf door activiteiten highlights onder de aandacht brengen. Vanuit NAD coördineren we marketing, communicatie etc.

FINANCIËN:

- 2016 netjes binnen begroting gebleven.
- Conform de Bestuurlijke Overeenkomst hebben we de begroting (voor het eerst) herijkt: onze nieuwe partners (DE) gaan ook bijdragen. Wat meer inlegheld van onze partners biedt mogelijkheden voor extra (gezamenlijke) bestedingen zoals bv transitieteam, branchestandaard en communicatie. Ook hier: kosten voor de baat uit.

Uitdagingen 2017

- In 2017 gaan we voor het eerst monitoren op kwaliteit en kwetsbaarheid.
- In verschillende projecten wordt de samenwerking bemoeilijkt door de huidige wet- en regelgeving (WMO, aanbestedingswet enz.). Oproep aan u als bestuurders om dit ook landelijk onder de aandacht te brengen.
- Trots zijn en vertellen wat we als NAD al bereikt hebben: we zijn binnen NL echt al heel ver.
- Capaciteit zal in de toekomst een nog groter probleem worden. De werkdruk is overal hoog en we merken ook dat bij organisaties mensen vertrekken niet altijd vervangen worden. De bijdrage aan de NAD wordt steeds moeilijker. Met branchestandaard krijgen we daar naar verwachting een objectieve onderbouwing bij.
- Bij steeds meer samenwerken hoort soms ook een andere (evt. formelere) aansturing. Daar lopen enkele projecten al tegen aan. Meedenken hoe we in de toekomst georganiseerd moeten worden/blijven om onze doelen voor 2020 nu te kunnen halen.

Samenwerken met de drinkwaterbedrijven

Het Hoogheemraadschap van Delfland en de 12 betrokken gemeenten startten in 2013 formeel met het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD). Een samenwerking die niet alleen gericht is op de 3K's van het Bestuursakkoord Water, maar die ook gericht is op de langere termijn. Op de transitie van een afvalwaterketen naar een watercyclus. Een samenwerking die zich voorbereidt op een toekomst met grote uitdagingen; uitdagingen die niemand alleen kan oplossen.

Die watercyclus is er niet ineens, dat is een transitie waarin kleine stapjes worden afgewisseld met wat grotere schokken en bewegingen. Innovaties gaan soms snel en lijken dan ineens weer terug te bewegen naar waar we vandaan kwamen. Vandaag doen we een stap in die transitie. Drinkwaterbedrijven Evides en Dunea sluiten aan bij het NAD, een beweging richting de waterketen!